

GİRESUN YÖRESİ ORMANLARINDA KORUNMASI GEREKEN SU ÖĞELERİ

Ali DEMİRCİ¹

Ali Ömer ÜÇLER¹

Zafer Cemal ÖZKAN¹

Cantürk GÜMÜŞ¹

Zafer YÜCESAN^{2*}

Ercan OKTAN²

¹Prof. Dr., KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü, 61080-Trabzon

²Arş. Gör., KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü, 61080-Trabzon

yucesan@ktu.edu.tr

ÖZET

Bu bildiri ile Giresun yöresinde bulunan koruma ve rekreasyon değeri yüksek su öğelerinin bulunduğu alanların tanıtılması ve zaman içerisinde koruma kapsamına alınmasının sağlanması amaçlanmıştır. Halen KTÜ Araştırma Fonu 21.113.001.08 nolu projesi dahilinde Giresun yöresinde korunan ve korunması gereken orman alanları üzerine bir araştırma devam ettirilmekte olup, bu araştırma ile söz konusu yöre ormanlarında tespit edilen 14 adet su öğesi çeşitli özellikleri ile tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Giresun, Su Öğeleri, Koruma, Rekreasyon

CONSERVATION OF WATER OBJECTS IN GİRESUN DISTRICT

ABSTRACT

It was aimed to introduce some of water objects with great conservation and recreation value in Giresun district in this paper. A research which is supported by Karadeniz Technical University Research Fund with the project number 21.113.001.08 has been carried on about protection required forest areas in Giresun district presently. In the concept of this research 14 wetlands were fixed in the Giresun district forest areas and some informations about these areas were given in the paper.

Keywords: Giresun, Water Objects, Conservation, Recreation

1. GİRİŞ

Ekosistemin korunması, sürekliliğinin sağlanması ve toplumun çok yönlü ihtiyacının karşılanması dünyada ormanların planlanması ve işletilmesindeki yeni yaklaşımların doğmasına neden olmuş, orman alanlarına farklı bir gözle bakılması ve değerlendirilmesi gerekliliği önemle üzerinde durulan konular haline almıştır. Dolayısıyla mevcut yapının belirlenmesi, yapısal değişikliklerin ortaya konması ve buna bağlı olarak fonksiyonel tespitler, yönetim ve üretim faaliyetlerinin şekillenmesinde temel noktaları oluşturmaktadır.

Ormanlık alanlardan en yüksek verimi elde edebilmek adına, sağlamış oldukları fonksiyonların tam olarak tespit edilmesi ve hizmete sunulması, ekonomik katkı sağlaması açısından da oldukça önemlidir. Ormanlar odun üretimi, erozyon kontrolü, çığ, taşkın ve selleri önleme, su üretimi, yaban hayatını devam ettirme ve rekreasyon gibi çok çeşitli fonksiyonlara sahiptirler (Schönenberger, 1998; Üçler vd., 2001). Türkiye ormancılığında özellikle son yıllarda odun üretimi fonksiyonunun yanı sıra, ormanların diğer fonksiyonları da gereken önemi kazanmış ve amenajman planlarında da fonksiyonel planlama şekillerine yer verilmeye başlanmıştır.

Ormanların sahip oldukları bitkisel varlıklar yanında; dereler, göller ve şelaleler gibi su objeleri ile de hem ekolojik hem de estetik açıdan oldukça yüksek öneme sahiptir. Ayrıca bu alanlar bazı hayvanlar ve endemik bitki türleri için de oldukça elverişli yaşama ortamlarını oluşturmaktadırlar. Bu nedenle de koruma açısından da öncelik verilen alanlar durumundadır. Günümüzde turizmin kültür değerlerini devam ettiren tabii ve temiz bir çevreye sahip ülkelere kaydığı bilinmektedir. "Yumuşak Turizm" olarak adlandırılan turizm potansiyeli tabiat, tarih ve kültür değerleri bakımından zengin, biyolojik ve ekolojik dengesi bozulmamış bölgelerde büyük gelecek vaat etmektedir (Anonim, 1993). Doğu Karadeniz Bölümü, sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklar nedeniyle doğa temelli turizm ve özellikle kırsal turizm açısından Türkiye'de öncelikli değerlendirilmesi gereken bir yöre konumundadır (Kurdoğlu, 2001).

Eko-turizm de bu yeni anlayış ve uygulamanın bir çeşidi olarak doğa temelli turizm türleri içinde en yaygın kabul gören ve gelişmekte olan ülkeler için önemli bir kalkınma aracı olarak değerlendirilen bir turizm etkinliği olarak dikkati çekmektedir. Dünya Ekoturizm Derneğinin 2000 yılı verilerine göre her yıl turizmde % 4'lük bir artışa karşılık, doğa temelli turizmde % 10-30 arasında artış olmaktadır (Kurdoğlu, 2004).

Dolayısıyla mevcut potansiyelleri düşünüldüğünde korunması gereken doğal alanlara farklı bir gözle bakmak, değerlendirmek ve böylesi alanların envanterini iyi bir şekilde yapmak gerekir. Bu amaçla Giresun yöresi ormanlarında korunması gereken ormanlık alanlar üzerine bir araştırma devam ettirilmekte olup (KTÜ Araştırma Fonu 21.113.001.08 nolu projesi), araştırma kapsamından hazırlanan bu bildiri ile, söz konusu yörede tespit edilen 14 adet su ögesi çeşitli özellikleri ile tanıtılmaya çalışılmıştır.

2. MATERYAL

Araştırma kapsamında, Giresun yöresi ormanlarında bulunan, korunan veya korunması gereken, peyzaj değeri oldukça fazla ve turizm potansiyeli açısından yüksek öneme sahip olan su ögeleri materyal olarak seçilmiştir.

3. YÖNTEM

Söz konusu alanlara ait ön incelemeler ve tespitler büroda yöreye ait meşcere haritaları, memleket haritaları ve Orman Bölge Müdürlüğü nezdinde gerçekleştirilen ilgili kişilerle yapılan görüşmelerle tamamlandıktan sonra, Giresun Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içerisinde kalan ormanlık alanlar 2 yıl süreyle taranmıştır. Tespit edilen alanların denizden ortalama yükseltileri, enlem ve boylam değerleri, en yakın İl veya İlçe merkezlerine olan uzaklıkları, yaban hayatı ile olan ilişkileri ve değişik açılardan çekilmiş fotoğrafları ortaya konarak bazı fiziksel özellikleri belirlenmiştir.

4. BULGULAR

1- Aygır Gölü:

Rakım: 2650 metre

Koordinatlar: 37 T 427705 – UTM 4487105

Bulancak Orman İşletme Müdürlüğü Ambardağı Orman İşletme Şefliği 167 nolu bölme sınırları içerisinde kalmaktadır. Bulancak İlçe merkezine 65 km, Bektaş yaylasına 8 km uzaklıktadır. Gölün etrafında peyzaj değerini artıran çok sayıda flora elemanı bulunmaktadır. Bu da alanın görsel kalitesini oldukça yükseltmektedir.

Resim 1. Aygır Gölü genel görünüşleri

2- Toplar Selalesi (1):

Rakım: 748 metre

Koordinatlar: 37 T 425003 – UTM 4510139

Bulancak Orman İşletme Müdürlüğü Paşakonağı Orman İşletme Şefliğine bağlı Kovanlık Beldesi Merkez mahalle Toplar mevkiinde kuzey bakıda yer almaktadır. Şelale yüksekliği 12 metredir. Şelaleye ana yoldan yaklaşık olarak 15 dakika yürüyerek sarp bir patikadan ulaşılabilmektedir. Şelalenin etrafında meşcere halinde kümeler ve gruplar şeklinde kızılâğaç, kestane ve yabani fındık ağaçları bulunmaktadır.

Resim 2. Toplar Şelalesi (1) genel görünüşleri

3- Toplar Şelalesi (2):

Rakım: 772 metre

Koordinatlar: 37 T 424955 – UTM 4510140

Bulancak Orman İşletme Müdürlüğü Paşakonağı Orman İşletme Şefliğine bağlı Kovanlık Beldesi Merkez mahalle Toplar mevkiinde kuzey-kuzeydoğu bakıda yer almaktadır. Şelalenin yüksekliği 30 metredir. Şelaleye ana yoldan ayrılıp yaklaşık olarak 25 dakikada sarp bir patikadan yürüyerek ulaşılabilmektedir. Şelalenin etrafında meşcere halinde kızılâğaç, kestane, yabani fındık, akçağaç ve güvey kandili ağaçları bulunmaktadır.

Resim 3. Toplar Şelalesi (2) genel görünüşleri

4- Alancık Şelalesi :

Rakım: 803 metre

Koordinatlar: 37 T 448575– UTM 4498353

Dereli Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde Dereli-Şebinkarahisar devlet karayolu üzerinde, Dereli İlçe Merkezine 18.5 km mesafede bulunmaktadır. Şelalenin yüksekliği yaklaşık 40 metredir. Şelalenin etrafında münferit halde, kümeler ve gruplar halinde şimşir ağaçları mevcuttur. Şelalenin üst kısmından yukarı rakımlara doğru gidildikçe traverten oluşumları görülmektedir.

Resim 4. Alancık Şelalesi genel görünüşleri

5- Sağrak Gölü:

Rakım: 2650 metre

Koordinatlar: 37 T 433297 – UTM 4485554

Dereli Orman İşletme Müdürlüğü İkisu Orman İşletme şefliği sınırları içerisinde yer alan krater gölüdür. Yaban hayatı olarak vaşak, ayı, kurt, tilki, urkeklik, kartal, şahin, doğan gibi hayvanlar görülmektedir.

Resim 5. Sağrak Gölü genel görünüşleri

6- Camlı Göl:

Rakım: 2956 metre

Koordinatlar: 37 T 431899 – UTM 4484993

Dereli Orman İşletme Müdürlüğü İkisu Orman İşletme şefliği sınırları içerisinde yer alan krater gölüdür. Yaban hayatı olarak vaşak, ayı, kurt, tilki, urkeklik, kartal, şahin, doğan gibi hayvanlar görülmektedir.

Resim 6. Camlı Göl genel görünüşleri

7- Kabaçağlayan Şelalesi:

Rakım: 1777 metre

Koordinatlar: 37 T 442023 – UTM 4487748

Delî Deresi üzerinde yer alan ve yaklaşık 46 metreden dökülen şelale Dereli Orman İşletme Müdürlüğü İkisu Orman İşletme Şefliği 152 nolu bölme sınırları içerisinde kalmaktadır. Hakim bakışı kuzeydoğudur. Dereli obasına yaklaşık 15 dakikalık yürüyüş mesafesindedir.

Resim 7. Kabaçağlayan Şelalesi genel görünüşleri

8- Kızılağaç Şelalesi :

Rakım: 525 metre

Koordinatlar: 37 T 485402 – UTM 4512975

Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Güce Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, Tirebolu İlçe merkezine 42 km. mesafede, araba yolu güzergahı üzerinde, kuzey-kuzeydoğu bakıda yer almaktadır ve yüksekliği yaklaşık 6 m'dir.

Resim 8. Kızılağaç Şelalesi genel görünüşleri

9- Pusluhan Şelalesi:

Rakım: 1037 metre

Koordinatlar: 37 T 4861557 – UTM 4506708

Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Güce Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, İlçe merkezine yaklaşık 52 km mesafededir. Şelaleye anayoldan ayrılarak üzerinde patika yol bulunmayan sarp bir yamaçtan inilerek yaklaşık yarım saatte ulaşılabilir. Kuzey - kuzeydoğu bakıda yer almaktadır ve 60 metre yüksekliğindedir.

Resim 9. Pusluhan Şelalesi genel görünüşleri

10- Koyun Çağlayanı:

Rakım: 1512 metre

Koordinatlar: 37 T 4853001 – UTM 4503403

Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Güce Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, İlçe merkezine yaklaşık 71 km mesafede, kuzeydoğu bakıda yer almaktadır ve 70 metre yüksekliğindedir. Yaşmaklı-Ağaçbaşı yaylasına yaklaşık 3 saatlik yürüyüş mesafesindedir.

Resim 10. Koyun Çağlayanı genel görünüşleri

11- Çilekliburun Şelalesi:

Rakım: 1224 metre

Koordinatlar: 37 T 491165 – UTM 4510205

Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Harşit Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, güneybatı bakıda yer almaktadır. Şelale 7 metre yüksekliğindedir. Tirebolu-Akılbaşa güzergahı kullanıldığında 63. km de Çilekliburun Şelalesine ulaşabilmektedir.

Resim 11. Çilekliburun Şelalesi genel görünüşleri

12- Çatalağaç Şelalesi:

Rakım: 348 metre

Koordinatlar: 37 T 495943 – UTM 4513379

Tirebolu Orman İşletme Müdürlüğü Harşit Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde, güney bakıda yer almaktadır. Doğanşehir ilçe merkezine 3.5 km mesafede yer almaktadır. Çevresinde çok sayıda yılan barındırması nedeniyle tarafımızdan "Yılanlı Şelalesi" olarak adlandırılması uygun görülmüştür. Yaklaşık olarak 25 metre yüksekliğindedir.

Resim 12. Çatalağaç Şelalesi genel görünüşleri

13- Deregözü Yeraltı Suyu:

Rakım: 434 metre

Koordinatlar: 37 T 506303 – UTM 4522930

Görece Şefliği sınırları içerisinde kalmaktadır. Çanakçı İlçe merkezine 12.7 km mesafede, 30° kuzeydoğu bakıda Deregözü mevkiinde yer almaktadır.

Resim 13. Yeraltı suyu genel görünüşleri

14- Saylıdere Şelalesi:

Rakım: 441 metre

Koordinatlar: 37 T 505573 – UTM 4524260

Görelle Şefliği sınırları içerisinde kalmaktadır. Çanakçı İlçe merkezine 10.7 km mesafede, 210° güneybatı bakıda yer almaktadır. Etrafında meşcere halinde kestane, kızılbaş ve şimşir türlerinden oluşan ağaçlık alan bulunmaktadır.

Resim 14. Saylıdere Şelalesi genel görünüşleri

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

İnsanlar ve diğer canlılar için çok önemli yaşam kaynaklarından suyun temelini oluşturan orman içi sulak alanlar, besin ve su temini, hayvan otlatma, spor, turizm ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi çok çeşitli işlevlerinden dolayı (Howard, 1994) oldukça önemlidir. Günümüz koşullarında ormancılık bilimi sadece odun üretimi fonksiyonunu değil, fonksiyonlar bütünü ele alan bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Odun üretiminin yanı sıra, yaban hayatı, su üretimi, rekreasyon gibi odun dışı diğer ürünlerin elde edilmesine ve bu varlıklardan yararlanmaya yönelik ormancılık faaliyetleri de ormancılık biliminin esasını oluşturmaktadır. O nedenle, bu alanların da korunmaları ve çevrelerinin düzenlenerek toplum hizmetine sunulmaları bir gerekliliktir.

Üstün estetik, tarihi, ekolojik ve coğrafi özelliklere sahip olan ender ekosistemler, son yıllarda yoğun insan baskısı altındadır. Bu tür alanlar özel doğa koruma alanları olarak ayrılmalı ve böyle alanlardaki özel habitatların korunması adına yasal önlemler alınmalı ve arazi kullanım amaçları belirlenmelidir. Biyoçeşitlilik koruma amaçlarına uygun düşen ekoturizm etkinlikleri teşvik edilmelidir (Işık vd., 1997; Akesen, 1992).

1971 yılında İran'da kabul edilmiş hükümetler arası bir düzenleme olan özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslar Arası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme, daha çok bilinen adıyla "Ramsar Sözleşmesi" ve 1988'de Baton Rouge'de düzenlenen bir IUFRO konferansında kabul edilen global ölçekte ormanlık sulak alanların belirlenmesi, sınıflandırılması ve izlenmesi için çaba gösterilmesine yönelik kararlarla ilişkili olarak (Kabil ve Bacon, 1997), teknik ormancı bu tür orman ekosistemlerine farklı yaklaşma bilincinde olduğunu göstermelidir.

Doğa temelli turizm, dağlara, ormanlara, göllere, bozulmamış ekosistemlere ve geleneksel kültürel kaynaklara ihtiyaç gösteren bir turizm türüdür. Bu açıdan değerlendirildiğinde; bozulmamış ekosistemler ve geleneksel kırsal yaşamın en özgün örneklerinin çoklukla bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin, iyi planlamalar ve çevre korumalı kalkınma modelleriyle bu pastadan daha büyük pay alabilme konusunda daha şanslı durumda oldukları görülmektedir (Kurdoğlu, 2004).

KAYNAKLAR

- Akesen, A., 1992. Ormancılık Turizm İlişkileri Çerçevesinde Akdeniz Orman Kaynaklarının Değerlendirilmesi, İÜ Orman Fakültesi, OAUM Müd. Yayın No: 1, İstanbul.
- Anonim, 1993. Özel Çevre ve Koruma Bölgeleri, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Yayınları, Yayın No: 28.
- Howard, G.W., 1994. Understanding Wetland Biodiversity in East Africa. Workshop proceedings, Nakuru, Kenya, 9-13 November, 1993, 58 p.
- Işık, K., Yaltırık, F., Akesen, A., 1997. Ormanlar, Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Mirasın Korunması, XI. Dünya Ormancılık Kongresi Bildirileri, 13-22 Ekim 1997, Cilt:2, s: 3-27, Antalya.
- Kabil, T., Bacon, P., 1997. Sulak Alanlar ve Kıyı Arazileri ile Habitatlarının Korunması, XI. Dünya Ormancılık Kongresi Bildirileri, 13-22 Ekim 1997, Cilt:2, s: 343-352, Antalya.
- Kurdoğlu, O., 2001. Korunan Alanlar ve Ekoturizmin Karadeniz Bölgesi Açısından İrdelenmesi, Orman ve Av, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, ISSN 1303-040X, Sayı: 4, s:3-12.
- Kurdoğlu, O., Kurdoğlu, B.Ç., 2004. Ordu-Mesudiye İçin Kırsal Turizmin Geliştirilmesine Yönelik Bazı Değerlendirmeler ve Öneriler, D.K. Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Ormancılık Araştırma Dergisi, DKOYA Yayın No:19, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 201, s: 46-58, Trabzon.
- Schönenberger, W. 1998. Adapted Silviculture in Mountain Forests in Switzerland. Proceedings of IUFRO Inter-Divisional Seoul Conference, Pp: 142-147.
- Üçler, A.Ö., Demirci, A., Yavuz, H., Yücesan, Z., Oktan, E., Gül, A.U., 2001. Alpin Zona Yakın Saf Doğu Ladini Ormanlarının Meşcere Kuruluşlarıyla Fonksiyonel Yapılarının Tespiti ve Silvikültürel Öneriler, Proje No: TOGTAG TARP-2215, Trabzon.